

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS XXVII. IANVARII.

M. ANTONIO DE SARTES, Doctore Medico Præsidente.

An Asthmæ Thermarum potus?

1096

CALORIS beneficium est quod viuimus; Respirationis quod acceptam vitam retinemus: huius numquam non optanda libertas: defectus vel imminutio extimescenda; & tamen, quæ misera nostrum conditio, vix mouemur corpore aut animo, quin illico anhelare contingat. Verum isthæc nē te terreat Respirationis mutatio: quicquid difficultatis motus inuenerit, quies auferet: sola sit tibi curæ quam morbus profert, quæ si adeo à statu naturali recesserit vt parua sit & crebra cum sonitu stertoroso ab alperarum arteriarum *spasmodia*, asthma putato: quod negligere incauti est & infanientis, idem à quacumque causa oriatur, eodem remedio curare velle, ignorantis & temerarij. Etenim ex cognitione causæ, quæ signis perfcitur & affectæ partis naturâ, pendet curatio: remediorum apta & facili inuentione procuranda. Tuberculum est quod suspirio ortum dedit, attenuantia & rescicantia adhibe: crassus est & viscidus humor, ijs vtire quæ fluentem humorem reuellant, redundantem exhauriant, crassum attenuent, lentum incendant, viscidum detergent. Quod si receptam in pulmone materiam facilius discutere, aut foras educere volueris: cura medicamenta esse liquidiora, largiore hauustu sumi: nisi addit stato tempore recurrens insultus, tū enim venæ sectione, clysteribus, & alijs reuellentibus imminens strangulatio declinanda.

ASTHMA & Orthopnæa affectus sunt mulieribus quam viris, senibus quam iuuenibus magis familiares: hos vt vna eademque causa profert, sic ratio non distinguit; solus sensus diuersos iudicat, quos nouit magis minusve graues. Ambos parit pertinax lentusque humor, viam quā it reditque spiritus intercludens: crudum tuberculum congestionis soboles, quod etsi ægrum non læto affigat, non dolore excruciet, non indē minus extimescendum: id læuibus Pulmonum arterijs adnatum, alperas premere mole sua certō cognoscens, ex Respirationis difficultate & pulsus omnimoda inæqualitate & intermissione: crassorum viscosorumque humorum, quibus bronchia præter alia infarci solent adest suspicio, cum inter animæ ductionem strepitus cum stertore coniunctus auditur: catharrum à Cerebro depluentem tussis prodit, à vasis maioribus palpitatio, & febris: vtrumque subita spiritus difficultas angustię sensum inferens. Felix Æger cui auxiliator Medicus in hoc imminenti vitæ periculo tempestiuè occurrerit. Serò Medicina parabitur, cum humor densioris compaginis euadens, vasis tenaciter adhæserit: seriùs adhuc multò si vnâ latius debile adfuerit: tunc enim (Miserabile dictu) à tussis non amplius Pulmoni salus sed periculum: validâ & inani concussione qua Thorax & Pulmo quassati fatiscunt, fluxio promouetur: sputorū *atrocies*, vnica salutis anchora, inchoatur non perficitur.

ETERRÆ visceribus quæ prorumpunt aquæ calore succensæ, vi & facultate Mineralium corporum, medicatæ Thermae dicuntur. Earum nonnullæ feruentes, aliæ calidæ sunt, quædam tepidæ; sapore præterea & odore (qui illis inest multi-iugis) à vulgo aquarum distinguuntur, vt aliæ plumbum, sal, nitrum, ferrum, alumen, sapiant: aliæ sulphur, bitumen & æ oleant. At quò tandem tot rerum medica vi illustrium confluxus & confederatio, ni vt eximium paretur medicamentum? quod vt omittere piaculum, ita promiscuè admittere periculosum. Feruentibus nemo labrum innoxie admouerit, nudumve corpus immerferit, ast eius vapore & limo multi iuuantur: Calidas externæ partes non ferunt, suscipiunt internæ miro profectu: Egelidas verò foris dumtaxat admoueri conducit. Summum aduersus morbos Thermae præsidium: imò omni alio si non maius, saltem præsentius, tutius & iucundius. Quæris sudorifica? ciendis sudoribus nihil commo dius, astuant Thermarum halitu. Vis poros ac meatus cutis aperire, humores fluidos reddere, contracta membra reducere: hæc felicissimè præstabit tepidum lauacrum. Lubet refrigeratam partem calcescere, induratum emollire, nutantem firmare? Thermalis aqua foue, luto incrusta, stillicidio riga, & fies voti compos. Humores crassos attenuare, lentos detergere, sputum maturare, partes, & inter eas Pulmonem maximè importuno humorum affluxu attritas rescire, aut vano expultricis irritatæ impetu effectas restaurare est animus? salutare aquas adito: harum potu interiora prolue: incidenti aceto detergenti melli non cedit: obstructa reserat, referata plus æquò, aut in temperata symmetrie reddit, humorum ferociam demulcet, putredini occurrat, quæ iam serpsit emendat, robur partium fouet & tuetur, deperditum restituit. Quid plura? non prius corpus subit, quin libera & liberalis fiat per sudores, vrinas, secessum, anacatharsim omnis generis excrementorum effusio.

MINERALIVM familiam noxiam omnem & inutilem ne dixeris. Plumbum cancro, vlceribus & fissuris prodest. Aeris facultas abstergendi, vlcera ad cicatricem perducendi lippis & tonforibus nota. Firmissimum omnium ferrum sua firmitate debiles beare partes quis negauerit? Sal viuientium salus, mortuorum anima, orexim mouet, fastidium auocat, nauseam prohibet. Nouit Medicus quanta vis inest nitro apertendi, digerendi, detergenti. Sulphur Pulmonis Balsamum sanguinem depurat, naturales vires roborat, morbos instar ignis occulti consumit, asthmatis auerruncus, catharros exsiccat, & Phthificos manifestè iuuat. Bitumen humiditatis hostis insensus omnia rescicat, & quod mirum, remollit & humectat, emplasticum enim est, superflua discutit, tenacem & viscidam piritum attenuat, mirum suspirij remedium, si maximè cum vaporibus sulphuris, sale, nitro, & alumine perbelle à Natura mixtus, *isæta autem* perfuderit. Ad has aquas omnibus liber & salubris patet aditus, solis infantibus & senibus interclusus: nullus tamen inhibi se sistat, nisi repurgatus, & antelucanis horis, benignamque aeris verni aut autumnalis temperiem habeat conspirantem. Qui secus fecerit temeritatis pœnas luat: pariter plectendus veniet qui statim à potu balneum ingreditur, aut horum alterum crudo ventriculo viurpat.

ASTHMATIS curationem inchoabis à venæ sectione, pro morbi natura, anni tempore, Ægri ætate & robore instituta: attenuante diætâ, parciorique cænâ quam prandio faciliorem reddes: promouebis maximè frequentem enematum vsu: & blanda purgatione sæpius iterata: sed vix aut numquam nisi initio complebis. His præmissis, ea tantum expedire te à tam graui affectu poterunt, quæ caloris infirmitatem subleuent, ac expungent causæ morbificæ qualitatem. Annon illa caliditatis, tenuitatis, & humiditatis sufficienti apparatu instructa esse debebunt? id ecce commodum offert Natura asthmaticis omnibus tam calido quam frigido temperamento præditis in Thermarum potu, ob blandum & halituosum calorem ab vtrisque exoprando, ob tenuitatem quoquoersum ad penetrandum apto, ob amicos sulphuris & bituminis vapores à quibus continuo turgescit, omni asthmati summè proficuo, ob sal, nitrum & alumen à quibus perpetuò sapit, ad fontem asthmatis exsicandum accommodatissimo, vt eo vi in asthma non minus tutum sit, quam eo laborare periculosum.

Ergo asthmæ Thermarum potus?

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Ioan. Armand. de Mauvillain.
M. Bertinus Dienxnoye.
M. Stephanus Bachot.

M. Jean Baptist. Moreau.
M. Eschbins Renaudot.
M. Isaac Renaudot.

M. German. Preaux.
M. Petrus le Conte.
M. Francis. Blonde.

Proponcbat Lutetiæ FRANCISCVS DE LA CHAMBRE, Senomanus. A.R.S.H.M.DC.LVI.

#86